

έχει λαϊκή προέλευση.

Βέβαια τὰ "λαϊκά" προϊόντα πνευματικά και χειρο-τεχνικά, χάνουν από τήν αξία τους όταν καλοθελητές βαλθούσιν νά τὰ βελτιώσουν. Ούτε είδηση παίρνουμε μήπως χρειάζεται ΚΑΙ ΝΑ διδαχθούνε, από αυτά που διατηρήθηκαν.

Πάντως φόβος-πανικός βασανίζει δημοσιογράφους μά και λογοτέχνες - όλα τὰ επαγγέλματα και πλανώδιους πωλητές, μήπως φανούνε άσυγχρόνιστοι.

Συζητώντας για "γλωσσική αντίσταση" κάποιος ρώτησε αν πιστεύουμε πως θά λείψει πιά ποτέ τό "σέξ"-έρωτησις "καρφί".

Απαντούμε: Κι ή λέξη "σνάκ μπάρ" άλλαξε τή γεύση και τή σημασία μιας ψυχαγωγίας.

Όμως ή προηγμένη τεχνολογία - που μας χρειάστηκε κι παραπάνω - αν μετρούσε ικανοποίηση έρωτική, απόλαυση, κρυφές και φανερές συγκινήσεις, ώμο παθος + τή λέξη άγάπη άς είναι άστατη, συγκρίνοντας μέ τό "σέξ" θά'βγαίνε τό "σέξ" θεωρία και πράξη χαμηλής αξίας είδος.

Δέν έχει έπάρκεια τό σέξ, χρειάζεται βοήθεια έξωτερική "πορνό", "πορνά", επίδειξεις, "τσόντες".

Κι ο έρωτας στά παγκάκια, στά "γκαζόν" γίνεται επίδεικτικός.

"Ελείψε ή ντροπή δέρμα φυσιολογικό, συμπληρωματικό σέ άντρες και γυναίκες, = άνωμαλία όργανική.

Από καμιά κοινωνία, καμιά έποχή δέ λείπουνε άνωμαλίες, διαστροφές ούτε θά λείψουνε.

Όταν όμως "οί τραβεστί" κυριαρχούσιν σέ ολόκληρες συνοικίες, οί ομοφιλόφιλοι στην Άγγλία επιμέγουν για νόμιμο γάμο, ή άνωμαλία είναι μιά μορφή βίας.

Καθιερωμένη άπ'τή μονοσύλλαβη άκατανόητη λέξη.

Μιά μόδα - όπως κι άλλες παρόμοιες για κάποιο ρούχο, κάποιο θέαμα.

Χωρίς παρέμβαση λογική.

Καμιά, διαφοροποίηση γιατί και πως αύξάνει ή δυστυχία, τό έγκλημα. Οδηγεί σέ διάλυση άτομων, ομαδική.

Οί πολλοί κοινοί άνθρωποι είναι ώστόσο σήμερα ομαλοί ενήλικες μά & νέοι.

"Ας μὴν ἀκούγονται.

Μποροῦν κι θέλουν νά εἶναι ὁμαλοί.

Τό "σέξ" συνδέεται κι αὐτό τελικά μέ τή γλωσσική ἀντίσταση.

Δέν πιστεύω πῶς θά συνηθίσουμε καί τίς ἀνωμαλίες τοῦτες, ὅπως κοντεύουμε νά συνηθίσουμε τίς ἀνωμαλίες τοῦ τηλεφώνου. Ἐδῶ μνημονεύουμε κατά χρονολογική σειρά ὄσους πρωτοπόρους ἀγωνίστηκαν γιά "μεταρύθμιση", ὑποστήριξαν ἔμπρακτα τή δ η μ ο τ ι κ ῆ ὡς κύριο φορέα τῆς παιδείας καί τῆς ζωῆς, πληρώσανε ἄλλοι πιά σιληρά κι ἄλλοι πιά ἥπια πεποιθήσεις καί πειράματα.

Ἀπό τοῦς πρώτους πέταξε ἀπ'τό Παρίσι ὁ Ψυχάρης τή λέξη δημοτική ἄς μὴν τήν ἤξαιρε, ἡ φωνή του καί τά βιβλία χρήσιμα μέ τίς ὑπερβολές του ἔστω πρός ἀποφυγή.

Τό 1908 ὁ Δ. Σαράτσης μέ συνεργάτη δάσκαλο τόν Α. Δελμούζο, ἱδρυσαν παρθεναγωγεῖο στό Βόλο. Τό 1914 κἀθισαν κατηγορούμενοι.

Τό 1909 ἱδρύθηκε ὁ Ἐκπαιδευτικός Ὀμιλος μέ ἠγνητικά στελέχη γιά τήν ἐκπαιδευτική μεταρύθμιση τόν Δ. Γλυνό, τόν Α. Δελμούζο καί τόν Μ. Τριανταφυλλίδη. Τό 1924-25 οἱ ἐκπαιδευτικοί καί οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων Γληνός, Βάρναλης, Καζαντζάκης, Δελμούζος, Ρ. Ἰμβριώτη ἐπίσης κατηγορήθηκαν. Τό κράτος σκηνοθέτησε τά "Μαρασλειάκιά" καί τελικά διέλυσε τά τελευταία προπύργια τοῦ δημοτικισμοῦ, τό Μαρασλειο διδασκαλεῖο καί τήν Ἀκαδημία.

Καί τότε οἱ δημοτικιστές ἀντιπροσωπεύανε διάφορες κατηγορίες δημοτικῆς στή χρήση τῆς: ἔχει ἐνδιαφέρον καί τώρα τώρα νά λεχθεῖ πῶς ἡ Ρ. Ἰμβριώτη π.χ. ἤξαιρε δημοτική, τή μιλοῦσε ἀνετα. Τοῦ Ἰμβριώτη, κέλιμα, ὁμιλίες, παρουσιάζουνε πλῆθος μεταφραστικά σχήματα ἀπό τό Γερμανικά - ἀπό τότε ἀνισότητες καί δυσκολίες γιά ἐνῆματα δημοτικῆ.

Τέλος, τό 1941 ὁ καθηγητής Ι. Κακριδῆς καθίζει κατηγορούμενος στήν περίφημη "Δίκη τῶν Τόνων".

Λίγα δείγματα πρός ἀποφυγή, γλωσσικά λαθεμένα:

- 1) "Ἐξαιτίας τοῦ περιορισμένου του χώρου μίας διόροφης μονοκατοικίας".
- 2) "...ἡ ζωή καί ἡ ὑγεία τῆς ἐγγύου εἶναι μεγαλύτερης ἀξίας ἀγαθό ἀπό αὐτήν τοῦ ἐμβρύου"
- 3) " Δεδομένου ὅτι..." (ἀπό τό ETANT DONNE QUE...)

Στήν Κοινή σωστή δημοτική:

- 1) "Επειδή είναι περιορισμένος ο χώρος σε διόροφην μονοκατοικία".
- 2) "...ή ζωή και η υγεία της έγγυου έχουν μεγαλύτερη αξία από τη ζωή και την υγεία του έμβρύου"
- 3) "Επειδή..."

Πολυλογία στην έκφραση, κακή χρήση της γλώσσας, θολώνει και τó νόημα:

- 1) "Και τά πορίσματα... όσο πλήρη κι αν είναι, σπάνια συνοψίζουν τή θετική προώθηση πού έπιτελέστηκε αναφορικά μέ τó συγκεκριμένο στόχο της άρχικης σύλληψης".
- 2) "Αλλά ο συναγωνισμός μακριά από τó νά δηλώνει τή δομή τών κεφαλαιοκρατικών σχέσεων παραγωγής συνίσταται άκριβώς στό άποτέλεσμα τού νομικού και τού ιδεολογικού στοιχείου πάνω στις οικονομικές-κοινωνικές σχέσεις".
- 3) "Ανάμεσα στή σχολαστική και είρωνικά χρησιμοποιούμενη μουσική και τούς γκροντέσκα ρεαλιστικούς θορύβους. Τά άποτέλέσματα άπ' τήν κοσμογονική και τρυφερή πρώτη συμφωνία τού Μάλερ (και κυρίως τó άρχικό θέμα του "Φέρ Ζάκ" πού χρησιμοποιείται στό φιλμ σάν ήχητικό λαϊτ μοτίφ) και οι χυδαίοι ήχοι άπ' τó ροχαλητό και τó φαγοπότι δημιουργούν ένα έξοχο κοντραμπούντο πού ύπηρετεί θαυμάσια τήν όλη είρωνική και σαρκαστική διάθεση τού σκηνοθέτη".
- 4) "Αν παρατηρήσουμε μέ προσοχή τις μεγάλες γραμμές της ανάπτυξης της και τά χαρακτηριστικά τών εξέλικτικών της διεργασιών, διακρίνουμε τότε ότι ή ανθρωπότητα έχει ένα είδικό τρόπο γιά νά προοδεύσει, ότι έχει ένα καθ' αυτό δικό της στύλ, τó όποιο ως τόσο μάς θυμίζει ένα άλλο: τó στύλ τού ίδιου τού Σύμπαντος, τó όποιο μένει πιστό, όπως και ο μηχανισμός ανάπτυξης τού δέντρου της ζωής, στήν ίδια τή δυναμική τού Κόσμου, στά ίδια σταθερά και αναλλοίωτα δεδομένα".

Εμεϊς κάναμε και τή διάγνωση ότι αυτά είναι τυμπανισμός ή άεροφαγία.

Συνεργάστηκα στή δουλιά τούτη μέ "φιλόλογους" άκόμη, συμφωνήσαμε, διαφωνήσαμε, καλόπιστα μά τήν πρωτοβουλία και τήν εύθύνην διατηρώ άκέραια και ύπογράφω.

Έλλη Παπαδημητρίου

"Αν ύπάρχει ένδιαφέρον γιά τó θέμα "γλωσσική αντίσταση" θά δοθούν σ' όποιον ζητήσει έξηγήσεις." Αν δέν ύπάρχει περιττεύουν.

Λέμε και πιστεύομε πώς ό λόγος είναι κύρια σύνδεση του κοινού ανθρώπου με τον κόσμο, παίρνει και δίνει, διπλή λειτουργία, έφδοιο και όργανο ή γλώσσα. Κι ή κανονική γλωσσική λειτουργία είναι δείγμα υγείας, κανονική άναπνοή.

Σήμερα ή γλώσσα, ή άναπνοή μας δέν είναι κανονική.

Μερικά συμπτώματα κρίσιμα, πρόσφατα:

"Έχουν πληθύνει άκατανόητες ξένες λέξεις σε άρθρα, έφημερίδες,, σε περιοδικά, σε κουβέντες οί μονοσύλλαβες τέστ, σέξ, στάρ, μπάρ, ήχος και νόημα στ' αύτιά που άκούνε, στά μάτια που διαβάζουνε, τελικά στο νοϋ μιά σκόνη, ένα θόλωμα, ένα κουτούλισμα στο σκοτάδι, δηλαδή τραυματισμός.

Έπίσης οί άκατανόητες δισύλλαβες, πολυσύλλαβες, σήριαλ, μπουτίκ, τσεκάπ, σεβενάπ, λέξεις που δέν έχουν κλίσεις, δέν έχουν πληθυντικό προκαλοϋν κι αυτές στον όμαλό άνθρωπο άμηχανία, έπειδή κι' ό άγράμματος νεοέλληνας χειρίζεται άλάθευτα όνομαστική, γενική, αίτιατική, πληθυντικό, τό γλωσσικό του έργαλειό έχει άρμούς, χορδές, διαφορετικές, ό νούς διστάζει πώς θά τις χειριστεί, πώς θά παραγγείλει π.χ. "δυό κάσες σεβενάπ ή σεβενάπια" θά ρωτήσει "τή διεύθυνση τής μπουτίκ ή τής μπουτίκας σας παρακαλώ;", άσυνενοησία δηλαδή και χαμένος χρόνος και κόπος ώσπου νά μάθει νά τά παραγαλίζει.

Συχνά κουτσορευεί τή φράση "σεβενάπ δυό", "μπουτίκ διεύθυνση";" δηλαδή κουτσορευείται ή γλώσσα, κουτσορευείται κι' ή άναπνοή, τελικά κι ή ζωή και καμαρώνομε.

Βέβαια ό άνθρωπος δέ ζεϊ χωρίς καμάρι, κρυφό ή φανερό,, οί νεοέλληνες
καμαρώνανε κάποτε τ' άρσενικά παιδιά, ένα μουλάρι πού βγήκε γερό, μιá κόρη όμορφη
πού τήν πήρε γιατρός χωρίς προίκα, έπειτα τό φορντάκι πού έβγαξε άνήφορο. ~~X~~

Τώρα μισθωτοί, έργατικοί μά και άγρότες έχουν τό καμάρι τής καταναλωτικής
κοινωνίας, δηλαδή άμερικάνικος τρόπος ζωής: παίρνεις καινούργια και πετάς.

Πάντα βέβαια ό "έξυπνος" νεοέλληνας πουλούσε δικά του χρήσιμα, ό μετανάστης
στό πρώτο λιμάνι άγόραζε άχρηστα και καμαρώνε. Μέ τό άνάποδο
καμάρι.

Και σπάνια νά πεϊ "δέν ξέρω, δέν κατάλαβα". Και βέβαια καταλαβαίνει αρκετά
τά εύκολα τά πρόχειρα.π.χ. Ένας νησιώτης είδε "σνάκ-μπάρ" στην 'Ομόνοια, είδε
"σάντουιτς" στίβες άξεχώριστες, φρέσκες ή μπαγιάτικες είδε δυό δάκτυλα "ζαμπόν"
νά κρέμεται. Μέ τό θάρρος λοιπόν πού του δίνουνε τόσες λέξεις "άκατανόητες" πάει
στό νησί του, άνοίγει "σνάκ-μπάρ", επιβάλλει τήν όρθοσταςία, μεζέ πιό άνοστο από
άχυρο, τό πιότό βουβό, τό παράγγελμα "συντομεύετε", ν' άδειάσει κανένα σκαμνί,
"ο κέι" δηλαδή π ρ ο δ ο ς.

Κι' ή νεολαία κάνει χαρές.

Η ταβέρνα συγκατάβαση. Πόσοι περιμένουνε νά ψηθει κανένα πλοκάμι χταποδάκι
στά κάρβουνα...

Νοσταλγίες; "Ισως. Μά και όργή. Όργή ταιριάζει για τον ξεπεσμό τής αναφυχής
άρα και τής έργασίας του κοινού ανθρώπου, άρα και τής ζωής.

Κάποτε για ένα λόγο πού πετούσε μιá παρέα προς τ' άντικρινό τραπεζάκι - όχι
βρισιά- έπρεπε νά δοθει λόγος, εξήγηση, συχνά σπάσανε κεφάλια, ποτήρια, κακό μεγάλο.

Μά πιδό μεγάλο κακό σέ σκλαβιά, σέ δικτατορίες. Δέ ζητά ούτε δίνει λόγο κανείς, τό "πεινώ-πεινώ", "εί^οπιεΐστε τή μάνα μου", "βοήθεια" πέφτει στό κενό.

Επικρατεΐ Έτσι μεθο^οευμένο, άτιμώρητο Έγκλημα. Μαφίες,, "νοοί", κατά συνοικία, όπως σέ ^οιάφορες ένωμένες πολιτεΐες...

Μερικές λέξεις καινούργιες άόριστες π.χ. ή λέξη πρόβλημα Έφτασε και στά χωριά. Σοϋ λένε "είχα πρόβλημα φέτος μέ τήν κασίκα μου" αντί νά χρησιμοποιοϋν κυριολεξία "άπέβαλε φέτος ή κασίκα μου" ή "Έχω πρόβλημα μέ τό γιδό μου" αντί "Έμεινε στήν ΐδια τάξη".

Η λέξη όμως πρόβλημα είναι άόριστη, δεΐγμα τής άμηχανίας πού κυβερνά τόν άμερικάνικο τρόπο ζωής, πού άποφεύγει τήν πραγματικότητα. "Αρα και γλωσσικά και λογικά άγνοεΐ τούς πυραύλους, τόν πυρηνικό κίνδυνο (κι ό βοσ κι' ό 7ος στόλος τους άμηχανία έκφράζουνε), ζημιά δηλαδή και τής κασίκας και τοϋ γιοϋ και τής γής όλόκληρης.

Γλωσσολόγοι, καθηγητές, ειδικοί και άρμόδιοι συζητοϋνε, διαφωνοϋνε, συμφωνοϋνε μέ τό συντακτικό στό χέρι όμως δέν Έχουνδηλώσει πώς σχήματα γλωσσικά και νοήματα "Έξωθεν" είναι υποτέλεια γλωσσική.

Οϋτε άκούστηκε κήρυγμα για γλωσσική αντίσταση κι' έπιβίωση.

Και ή δημοτική πού έορτάζουμε για επίσημη γλώσσα, βήμα χρήσιμο.

"Όμως δέν είναι δημοτική μερικές τριτόκλιτες καταλήξεις νά γίνουν πρωτόκλιτες: αντί "τής καταστάσεως" νά γράφομε "τής κατάστασης", αντί "τής έκθέσεως" τής "Έκθεσης".

Οϋτε τό "υπό" νά γίνει "κάτω από", τό άλματώδες νά γραφτεΐ "άλματώδικο".

Καί πολλά ἀκοῦμε καί διαβάζομε, εἶναι περιττή καί παρεξηγημένη
π ρ ό ο δ ο ς. π.χ. στήν ἐφημερίδα τοῦ λαοῦ γράφεται ἡμερομηνία "9 Μάη"
"τό Νοέμβρη". Περιττό γιατί ὅλοι καταλαβαίνομε Μάϊος - γενική Μαΐου, Νοέμβριος-
γενική Νοεμβρίου.

Καί λαθεμένο γιατί σέ σωστή δημοτική θά πεῖς "18 τοῦ Μάη" "20 τοῦ Νοέμβρη".
Δημοτική δηλαδή ἀποκριάτικη, ρούχα καθημερινά πού τά φοράς στραβά.
Ἀκούστηκαν ἀπό ἐπίσημα πρόσωπα καί διάφορα παράξενα. Ἐνας Ἀκαδημαϊκός
-γιατρός αὐτός - δήλωσε πώς γιά νά μιλήσουμε καλά ἑλληνικά πρέπει νά μάθουμε καλά
ξένες γλώσσες, σάν νά εἶναι οἱ γλώσσες ἔτοιμες σέ σφραγισμένα μπουκάλια, διαλέξεις
καί μεταγγίζεις ὅπως στήν ἐπάρατη νόσο - τό νέο αἷμα, ὁ Ἀκαδημαϊκός λοῦρος.
Ἐνας ἐπιμορφωσίας, μόνιμος κάτοικος στό Παρίσι ἦταν ἐδῶ γιά "διακοπές", σέ συζήτηση
πού ἀνοίξαμε εἶπε τεντώνοντας τά πόδια του: "Τί κι ἂν δέν ἔχομε γλώσσα.." "Ἀραγε
τί νά λέει τώρα τό 1982 ὁ Σπύρος Ἀσδραχάς;

Ἡ ΕΛΜΕ πρόσφατα πανηγυρίζοντας τό μ ο ν ο τ ο ν ι κ ὸ πρότεινε νά γράφεται
τό ι, τό γνωστό μας ι ώ τ α, μέ μιά τελειά στήν κορφή, τόν πρόσθετο ἄχρηστο κόπο
δέν τόν ὑπολόγισε, αὔξησε μόνο τό "ἀνάποδο καμάρι" μας, ὁ ἐ ξ ε υ ρ ω π α ῖ σ μ ὸ ς.

Ἐδῶ εἶπαμε δέν ἔχομε πρόθεση οὔτε γνώσεις γιά μελέτη πῶς κι ἀπό πότε
ἀρχίζει τό γλωσσικό ξεπούλημα. Ἐμπειρικά, ἀλλά μέ περίσκεψη διαπιστώνουμε ὅτι:
Ἀπό τότε πού ὑπάρχει Κράτος, ἄς ποῦμε ἀπ'τίς ἀρχές τοῦ αἰῶνα Κράτος, Ἐπιμετρεῖτα,
Πανεπιστήμια, καθετί μέ κάποια ἐξουσία, παραμερίσανε, μάλιστα πολεμήσανε τόν κύριο
διατηρητή κι ἀνανεωτή γλωσσοπλάστη λαό.

Καί μέ τό γνωστό "ἀνάποδο καμάρι" ὁ ἴδιος ὁ ζημιωμένος κοινός νεοέλληνας,
θ α υ μ ᾶ ζ ε ι γλώσσα "διορθωμένη"

Λοιπόν "καθαρεύουσα" όλα τά γράδα τῆς ἀσυνεννοησίας
καί πολυγλωσσίας ἐδῶ καί γενεές.

Γλώσσα τοῦ Κράτους -οὔτε προσπάθεια νά καταλάβουνε

οἱ ἄπλοοί πολίτες.

Ὅσα ψηφίζει διατάζει τό Κράτος, ὅσες συμφωνίες,

συμμαχίες, ἀπαιτήσεις, παραχωρήσεις,

ἀκατανόητες γιά ὅσους τίς πληρώνουνε.

Γλώσσα τῆς δικαιοσύνης - Δικαστήρια, κατηγορούμενος, κατήγορος, δικηγόροι, μάρτυρες

περιμένουν τό δίκλιο κάπως σά λαχεῖο, ἴσως τῶ βρούν. Κι' ὅσο

ἀνώτερο τό δικαστήριο, τόσο πιά πυκνό τό σκοτάδι.

Γλώσσα τοῦ Στρατοῦ - παραγγέλματα, ὅπλα, χειρισμός, ἱματισμός, συσσίτιο ἀπαιτοῦν

μετάφραση. Τ' ἄλλα παπαγαλίστικα. "Ἐν καιρῷ πολέμου" κατ' ἀνάγκη παίρνουν ἀπάνω τους

καί τῆ γλώσσα οἱ φαντάροι. Βγάλανε στόν Ἀλβανικό ἐκείνη τήν κραυγή "ἀέρα-ἀέρα"

πού ἀντιλάλησε - γιά ἕνα ξέφρενο διάλειμα - μέ τίς πρῶτες νίκες τοῦ φασισμού.

Γλώσσα τῆς Παιδείας.

Καί στό νηπιαγωγεῖο ἡ γάτα πρῶτα ἦταν γραμμένη "γαλή", ἔπειτα γράφτηκε γάτα,

ὁ κώδων ἔμεινε "κώδων" ποτέ κουδούνι. Ἐπειτα λίγο "καθομιλουμένη" στό Δημοτικό,

ἔπειτα στίς μεσαίες τάξεις, ἕνας καθηγητής τά δέχτηκε, ἄλλος τήν ξόρκιζε. Στά Γυμνάσια

μύλος. Ὁ Γυμνασιάρχης μας Γαρδίκας πού δίδασκε Ἀρχαία μάς καλοῦσε: "λαβοῦσα τό

βιβλίον σου ἐλθέ", μάς μάλωνε: "ἐρωτωμένη μέν τοῦ ἰχθύος ἀφωνοτέρα, μή ἐρωτωμένη

δέ καί τῆς κίσσης λαλιστέρα". Ὅμως πήραμε γεύση, μάς "δίδαξε" Εὐριπίδη, Σοφοκλή.

Τώρα κατάλαβα πῶς μάς ἔστηνε μπρός στά κείμενα πού γι' αὐτόν ἦταν ζωντανά καί πιά

ἐμεῖς ὅ,τι προλάβομε.

Οί Έξοχοι κατοπινοί μεταφραστές δημοτικιστές Θρασύβουλος Σταύρου, Μελαχρινός κ. ἄ. τότε ἄγνωστοι στά σχολικά προγράμματα.

Συνεχίζουμε τήν πολυγλωσσία:

Γλώσσα τοῦ Τύπου

ἄλλη κύριο ἄρθρο ἄλλη χρονογράφημα, οἱ συντηρητικές ἐφημερίδες ἄλλη κι οἱ φιλελεύθερες ἄλλη "Ζητεῖται δεσποινίς ἐμφανίσιμος" ὡς τώρα οἱ ἀγγελίες καθαρεύουσα.

Γλώσσα τῶν ἀριστερῶν

πολύπαθη, δέν ἀπόφυγε παγίδες τῆς κρυφοκαθαρεύουσας, τῆς κακῆς μετάφρασης οὔτε τίς ἀχώνευτες ξένες λέξεις "π ρ ο τ σ έ ς", "γ ι α φ κ ε ς".

Οἱ σύντροφοι καί δάσκαλοι δημοτικιστές μαρτυρήσανε.

"Όταν κι ὅπου ἡ γλώσσα λειτουργεῖ ἀξεχώριστη ἀπ' τούς κοινούς ἀνθρώπους δέχεται καί ἀφομοιώνει καί λόγια καινούργια καί νοήματα.

Πρίν δυό-τρεις γενιές οἱ στρατιῶτες στό "ἀμπρί" τούς δώσανε πληθυντικό "ἀμπριά", στά χωριά τοῦ Παρνασσοῦ φτιάχνανε τσαρούχια μέ φτηνό στρατιωτικό ὑλικό ἀπό τό "καουτσούκ" τά εἶπανε "καβατσούκλια".

Σέ παροικίες ἑλληνικές συχνά οἱ μετανάστες, τά πληρώματα караβιῶν δουλεύουνε ἀδιῆκοπα λέξεις ἄγνωστες τά καρφέαρ (CAR FARE), τά κάνανε "καραφέρια", τόν οὔδοτμαν (WATCH-MAN) τόν λένε "βατσιμάνο".

Μερικές ἄγνωστες λέξεις πού οἱ ἀπλοί ἄνθρωποι τίς ἀκοῦνε στραβά, βρίσκουνε ἀντίστοιχο νόημα σ ω σ τά: π.χ. τῆ δυσεντερία τήν κάνουνε "λυσεντερία" δηλαδή λύνει τ' ἄντερο, τό πτυχίο "ἐπιτυχίο", "θανατικός" ὁ φανατικός, "ἐαυτότητα" τήν ταυτότητα, "κουλόβερ" τό πουλόβερ - χωρίς μανίκια, "ἐγώητρο" τό γόητρο, "θηριωειδῆ" τόν θηρεοειδῆ. Ἐμεῖς αὐτά τά κατατάξαμε "κατσαρά" ἄς γελοῦμε, εἶναι δείγματα πῶς ὀ ν ο ὕ ς δ ο υ λ ε ὕ ε ι.

Κι ἂν ἡ προηγμένη μας τεχνολογία μετροῦσε πόση εὐαισθησία, πόση ἐνέργεια κατανάλωσε ὁ νούς γιά τή "λ υ σ ε ν τ ε ρ ί α" καί πόση γιά νά παπαγαλίσει "σ ν ἄ κ - μ π ἄ ρ" θά διακρίνει τήν ὑγεία τῆς γλώσσας ἀπ'τίς ἀρώστιες της.

Καί τά λάθη λοιπόν δείγματα ὑγείας;

Ἐμεῖς δέν γράφομε οὔτε μᾶς χρειάζονται ἐξυπνάδες: ὅποιος ξεχωρίζει τό νοῦ πού δουλεύει ἀπ'τό νοῦ πού ἀχρηστεύεται θά καταλάβει τί λέμε.

Ἐξάλλου ὅπου ἡ παρουσία τοῦ λαοῦ εἶναι ζωντανή καί δέν παραμερίζεται συστηματικά ὁ κοινός ἄνθρωπος, ἡ γλώσσα διατηρεῖ τήν ἀξία καί τή σημασία της.

Πάντως τήν ἀναζητά.

Στά ἐλεύθερα βουνά τῆς Κατοχῆς ἐφαρμόστηκε ἡ Δημοτική γ λ ὡ σ σ α ἐ π ἰ - σ η μ η.

Μέ τήν προδομένη ἀπελευθέρωση προδόθηκε καί τό γλωσσικό μας δίκιο.

Καί συνεχίζεται ὄχι μόνο στούς δεξιούς κύκλους τό "ἀνάποδο καμάρι", Ἄγωνιστῆς ἔγραφε στά "Ἀπομνημονεύματά του": "στό κεφάλαιο τῆς ὑπόδησης καθυστερούσαμε", τοῦ κόπηκε ἡ ἀνάσα ὅταν πρότεινα: "δέ λές ἀπλά εἴμαστε μέ τρύπιες ἀρβύλες καί ξυπόλητοι;"

Καί σ' ἕνα ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ - "ΨΑΡΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ" μέ αὐστηρά ἐπιστημονικά κριτήρια, συμφωνήσαμε πώς θά γραφεῖ σέ δ η μ ο τ ι κ ῆ. Ἐγώ εἶχα τήν εὐθύνη καθώς καί ν' ἀναζητήσω τήν κοινή ὀνομασία τῶν φαριῶν ἀντίστοιχα μέ λατινική καί καθαρεύουσα - μύλος δηλαδή. Προχωρούσαμε, διαβάζω στά δοκίμια γιά κάποιο φάρι: "ξεχωρίζει ἀπό τήν παρουσία στά πλευρά μιᾶς σειρᾶς ἀπό μαύρα στίγματα", δηλαδή τρεῖς γαλλισμοί κατά σειρά. "Γιατί ὄχι "ξεχωρίζει" ἀπό" ἢ "μέ" μιᾶ σειρά μαύρα στίγματα;" εἶπα. Ἡ ἐπιστημόνισα πού πρόσφερε ὑπηρεσίες στούς ἀπελευθερωτικούς ἀγῶνες, ἀρνήθηκε νά γραφεῖ τ' ὄνομά της: "κείμενα σέ τόσο ἀπλή γλώσσα μειώνουν τό κύρος μου". Τ' ἀκοῦμε κι' αὐτό, γράφτηκε.